

SZARVASMARHASPORTOK V.

A BIKARODEÓ 3. RÉSZ

Dr. Kenéz Árpád
Állattenyésztési
Teljesítményvizsgáló Kft.

A bikák

A bikarodeóhoz való bikákat nagy körültekintéssel válogatják és tenyésztik. Ebben a tenyésztőmunkában élen járt a múlt század közepén Charlie Plummer. Munkássága során olyan kimondottan rodeóra szánt bakoló vérvonal jött létre, amelyet a mai napig is Plummer bikáknak hívnak. A bikarodeóhoz tehát olyan bikákra van szükség, amelyek bakolnak (bucking bull), azaz ha a hátukra ül valaki, akkor azt ugrálásokkal mindenáron le akarják vetni magukról. Sok esetben brahma és bizonyos húsmarhák keresztezéséről van szó. A jó rodeó egyedek kimondottan agilisek, agresszívek és erősek. A rodeóbika tenyésztőnek néha arra is kell figyelnie, hogy a verseny előtt kifárasztja a bikát, mert alapesetben túl erősen bakol, nagyot ugrik. Már borjú korában komoly figyelemmel kell lenni az állatra. Korábban írtam, hogy a bika mozgása és viselkedése a megszerzhető pontszámok felét adja,

így a tenyésztő akkor tudja jól megítélni és válogatni a borjait, ha rendszeresen részt vesz versenyeken, és figyelemmel követi a bírók döntéseit és reakcióit az állatok értékelése közben.

1. kép: Smokin Joe, egy Plummer vérvonalú (Original CP) bika, amely a Plummer munkásságát tovább éltető Danny McCoy tenyésztőnek alapjául is szolgált. (Fotó: Terry Lidral cikkéből, buckingstocktalk.com)

Állatvédelem

Természetesen, ahogy minden állatot is használó sportnál felmerül, a rodeó esetében is foglalkoznak az állatjóléttel, állatvédelemmel. Egy hazai versenyre meghívásra került egy állatvédelmi egyesület, akik a rendezvényen megállapították, hogy az

állatokat lényegében semmilyen sérelem nem éri, jól vannak tartva, megbecsült résztvevői ezeknek a megmérettetéseknek. A sportolók maguk is állattartók, a rodeóra való bikák kiválogatása, tenyésztése komoly szakmai feladat és nagy szakértelmet

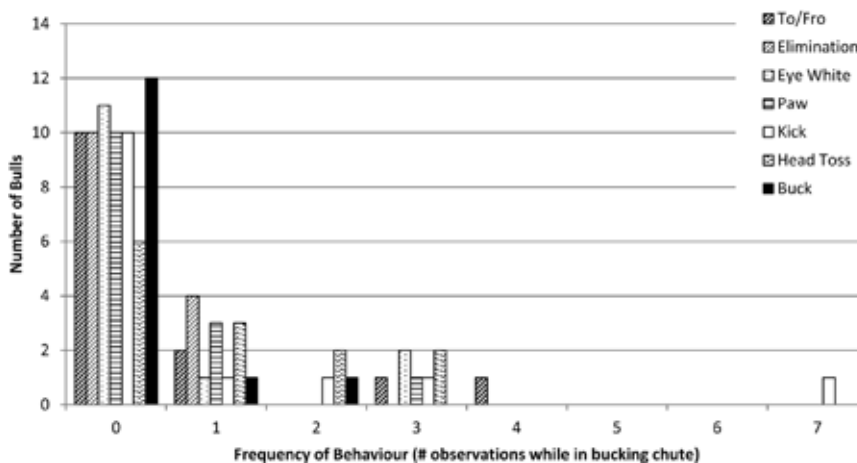

igényel. A már „kész” bikák pedig a legjobb ellátást és tartástechnológiát élvezhetik.

Találni tanulmányokat arra vonatkozóan is, ahol az állattartók és a bikák viselkedését vizsgálják a tartás, a szállítás és közvetlenül a rodeó megkezdése előtt. Goldhawk és mtsai. (2016) vizsgálatai szerint

a megfigyelt bikák (14 db) általában nem mutattak szorongásos, stresszes viselkedést a kalodában a verseny előtt (5. kép), vagy ha igen, az nem a rodeó velejárója volt, hanem valamiféle emberi tevékenység/viselkedési mód váltotta ki.

C. Goldhawk et al. / Applied Animal Behaviour Science 181 (2016) 63–69

2. kép: Látható, hogy a 14 bikánál a különböző viselkedési formák általában nem fordultak elő, egy-egy esetben is csak 1-2 alkalommal. Látható azonban az is, hogy a diagramon nem szerepel egy bika, ami 77 öklelést produkált. Szintén nem szerepel a diagramon a farokkal való csapkodás (Goldhawk et al. 2016)

Veszélyek, sérülések

A cowboyt komoly sérülések érhetik a bikarodeó versenyszámai során. Nem szabad elfelejteni, hogy a bika súlya az azt megülő cowboy tízszerese. Ezek az állatok igen hevesek és agresszívak, így ha a leesést meg is ússza a cowboy különösebb sérülések nélkül, sokszor még szembe kell néznie a bika dühével is. Az arénába ilyenkor jönnek be a bohócok, akik segítik elterelni a bika figyelmét, amíg a cowboy biztonságos helyre nem kerül.

Az egyetemi rodeó szövetség (National Intercollegiate Rodeo Association) egy ortopédiai szaklapban megjelent tanulmánya (Meyers és mtsai. 1990) egy szezonnyi (10 rodeó) sérülések statisztikáját tartalmazta egy orvosi szaklapban még 1990-ben. A tanulmány absztraktja szerint a sérülések a következőképpen alakultak 1987-1988-as idényben: hatvankét sportoló összesen 138 akut sérülést szenvedett 3292 expozíció következtében. Ebből 127 sérülés (92%) a bakoló bika/ló megülése és a birkózás (steer wrestling), 11-en (8%) a kötéllel való befogás közben és a női versenyszámokban történtek. Az elszenvedett sérülések 91%-a felsőtesti sérülés volt; 47 sérülés az alsótestre koncentrált. A 6:1-es arány a szőrén megült állatokon keletkezett sérülések javára, jól példázza a sérülések potenciálját e sport ezen típusainál (a bakoló állatokat szőrén megülő versenyzők 25%-át érinti). A

zúzódások, húzódások és agyrázkódások az összes sérülés 42%-át, 16%-át, illetve 11%-át, míg a törések és elmozdulások csak az összes sérülés 5%-át tették ki. A sérülések 23%-a egy sportoló egyetlen menete során következett be. A sérülések 21%-a felszerelési hibának tulajdonítható.

3. kép: A magyarországi rodeo egy pillanatképe a tavalyi Tyuxirodeóról. (Forrás: a Tyuxirodeo Facebook oldala)

Magyarországon is népszerű sport a bikarodeó. Évente több rendezvényt tartanak országszerte, köztük roadshow jellegű eseménysorozatokat is. Az ernyőszervezet a Magyar Rodeó Egyesület. Elnöke Nádori József, akinek nevéhez köthető e sport hazai meghonosítása.

A felhasznált irodalmak és források a szerzőnél elérhetők.

